Ч. 173 (12.829). Львів, середа 5. серпня 1931. Pocztowa oplata zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Природним шляхом.

Кольонізація українських земель колись і тепер.

II.

Польське земельне законодавство не виключає формально українських громадян, якщо мають загальні законні вимоги — від набуття при парцеляції землі на власність. Та практика зуміла це обійти. Знаю це зі судових актів. У вересні 1923 р. відбувся перед тернопільською лавою присяглих великий процес проти тернопільського земельного комісаря Піхурського, котрого боронив я з уряду. Був він обвинувачений за зловживання на свому урядовому становищі на основі доносу самих кольоністів, що на кольонізації зробили або хотіли робити прямо казкові інтереси. Через цілі довгі дні пересувалися перед трибуналом товпи кольоністів з кількох подільських повітів. Зізнаннями заприсяжених свідків стверджено тоді, що якраз цей комісар робив усе, що міг для кольоністів, котрі при його допомозі одержували безплатно або за безцін будівельний матеріял і ріжні грошеві підмоги. Були випадки, що кольоністи, одержавши вагон будівельного дерева, з місця продавали його жидам або нашим людям. На згаданого комісаря (якого врешті лава присяглих унениннила) були люті тому, що давав їм ще за мало, бо вони думали, що поміч уряду буде трівала. Найважніше з цієї розправи заприсяжені зізнання земельного комісаря Волошинського, котрий на мое окреме питання зізнав під присягою перед трибуналом, що головний земельний уряд (пізніше міністерство земельних реформ) видало тайний обіжник до підчинених собі земельних урядів, що тільки 4 проц. (чотири відсотки) парцельованої землі може перейти в непольські руки. І цього обіжника на практиці придержувалися.

Заломання польського золотого в 1925 р. і пізніша економічна кріза в Польщі, яка у ще більших розмірах трівае і нині, стали катастрофою для польської кольонізаційної політики на сході. Кольонізація припинилася зовсім. Військових осадників, тих сучасних римських ветеранів, вже більше не насаджують. Прямо нема на це гроша. Противно, бачимо явище — і то не вимкове — відпливу кольоністів і осадників на захід. Земля кольоністів і осадників вертає назад у руки місцевого населення, самозрозуміло, за гроші і то добрі. Не стало для них пипки і молока, то й їхній патріотизм запався під землю.

Кольонізаційна політика на великі розміри потребує міліярдів золотої валюти, а Польща таких вкладів ані сьогодні, ані в найближчій будучности не буде робити, бо її на це не стати. Катастрофа, що стрінула польську кольонізацію, ще не закінчена, що більше, вона ширшає і на загал держава не буде всилі її відвернути. До цього причиняється і та обставина, що польський кольонізаційний елемент не був першої якости і з боку морального і з боку грошевого. По найбільшій части прийшли тут на схід бідняки з кількох моргів пісків, що найчастіше і культурно не дорівнюють місцевому українському населенню, без знання тутешнього способу господарки, без технічних відомостей, без капіталів інвестиційних і обооротових, словом люди, що у вільній конкуренційній боротьбі нині чи завтра здані на безпорадність. В додатку брак в них якогонебудь привязання до тої скиби, котра їм попала в руки. Без ніякого жалю і радо збуваються деякі з них набутої легко землі, коби тільки дістати гроші, кажучи, що тут на сході серед українського окруження чуються зовсім чужими. Перепон у трансакції не мають ніяких, бо застережень непозбування тепер нема, а дозволу на набуття селянської власности не треба.

Говорю це на основі автопсії. У своїй адвокатській цивільній і карній практиці мав я клієнтів кольоністів, що про свою біду й охоту забратися звідси говорили мені цілком отверто, не бачучи тут для себе ніяких рожевих виглядів на будуче. Основні права економіки рішають у їхню некористь. Патріотичний крик — хочби і як голосний, не богато тут вдіє. А наш селянин-хлібороб дивиться на це спокійно і жде своєї черги. Природним шляхом земля поволі вертає до нього.

Дивлячися на цей природний шлях теперішнього ходу земельних відносин у нас в Галичині (до певної міри є вони подібні і на Волині), пригадується мені земельна політика пруського уряду на пруських „східних кресах“ відносно поляків. Працюючи перед двацять kількома роками в економічному семинарі найліпшого знавця земельних відносин проф. Зерінга на берлінському університеті, мав я нагоду ближче запізнатися з пруською земельною політикою. І не тільки в семинарійних працях і дискусіях, але й у великому варстаті цієї політики, у могутній установі Анзідлюнгкомісіон в Познані та оглядати німецькі кольонії, де були не нори чи ліпянки, але справдішні віллі і гарні господарські будинки з найкращим господарським інвентарем живим і мертвим. Заки розбудовано кольонію, будовано вже відразу добрі биті шляхи і ставлено будинки для публичних установ.

Повних трицять літ аж до вибуху світової війни працювала кольонізаційна комісія в Познані, видавши на кольонізацію міліярди марок у золоті. Робила це одна з наймогутніших держав світу з прецезійно функціонуючим державним апаратом, що несла справді велику технічну культуру і поступ на польські землі. А історична доля з того всього закпила і ті великанські інвестиції припали врешті місцевому польському населенню.

Польща тих всіх засобів не має і в тисячній части і її кольонізаційна політика завалюється скорше, як про це могли думати її творці. Решетом води не начерпаєш, а при пустих касах, без фахового і солідного урядничого апарату, без величезних інвестицій і значних оборотових капіталів польські кольонізаційні закони мусіли в практиці твердої дійсности скінчитися тим, що нині підносять крик кольоністи, осадники і ріжношерсті польські патріотники.

Розвій економічного життя мусить іти природним шляхом і штучно його на довший час годі загатити!

Пос. д-р Степан Баран

———o———

Хоробилва ендецька сторожкість.

І. Як ендеки уявляють собі полагоду польсько-українських взаємин у Польщі?

Від травня 1926 р. вся польська народова демократія або коротко: польська ендеція вправляє, як відомо, завзяту опозицію до всієї урядової політики. Зокремаж держить вона „вухо гостро“ не тільки на т. зв. національну політику потравневих урядів (якої, до речі кажучи, ніколи не було і тепер нема, за вимкою минулорічної пацифікації, що вповні задовольняла тоді й ендеків), але далеко більше на всякі сплетні у цій справі. Ось у центральному ендецькому органі „Ґазета Варшавска“ з 31. липня ц. р. находимо не знати яку вже з черги статтю на тему політики уряду до українців.

Навязуючи до нічим незамітного факту обсади становища львівського воєводи, опущеного добре заслуженим для ендецьких національних бажань у Сх. Галичині д-ра Наконечнікова-Клюковського, „Ґазета Варшавска“ твердить, що українська проблема в Польщі „висунулася“ щойно „минулого року на чоло державних проблем з уваги на поширений тоді у Сх. Галичині (в ориґ. Малопольщі) терор і саботаж української військової орґанізації. По „пацифікації“, яку переврів уряд, вплинула до Ліґи Націй українська скарга, переказана „Комітетові Трьох“ для дослідження і зреферування на вересневій сесії в Женеві“.

Ствердивши такий факт, цей ендецький орґан згадує, що в англійському парляменті порушувано вже кілька разів справу українських скарг, що посол Мендель звернувся до державного секретаря заграничних справ із запитом, чи не вважає він за доцільне, щоби „на черговій сесії Ради Ліґи Націй, англійський уряд запропонував звернутися до постійного трибуналу справедливости в Газі з запитом, чи Польща, наслідком невиконання рішення Ради Амбасадорів з 1923 р., яким признано їй Сх. Галичину, не спричинила вигаснення цього рішення“.

Всі ті інтерпеляції англійських послів мають, на думку газети, за завдання: „втягнути“ Анґлію до широкої протипольської акції на меншостевому відтинку, акції, опертої „на німецьку політику“, а крім того: надати українській справі в Польщі широкого розголосу і „знамен міжнародньої проблеми“. Спинившись на відповіді державного підсекретаря великобританського закордонного міністерства п. Дальтона на одну інтерпеляцію, де він сказав, що англ. уряд не вважає „в теперішній хвилі за корисне“ звертатись до гаського трибуналу, а попри те висловив на адресу польського уряду побажання, щоби він „полагодив цілу справу задовольняючо“, „Ґазета Варшавска“ завзято критикує теперішній польський уряд за те, що він нібито хоче робити з українцями якусь „угоду“. Вся суть „угоди“ зводилась би до того, щоби українці відкликали свою скаргу з Женеви „за ціну уступок, зроблених українським партіям“.

Тимчасом, пише цей орґан, у звязку з „пацифікацією та скаргою до Ліґи Націй, Парляментарна Українська Репрезентація домагається поширення сили рішення Ради Амбасадорів з 15. березня 1923 р. на Волинь, Холмщину, Підляша і Полісся, даючи таким чином свідоцтво правдивим змаганням, які мають українські політичні кола, репрезентовані партіями, з якими санація наміряє робити „угоду“.

Самозрозуміло, що все це стискає до болю затрівожене серце ендеції. І хоч санація ні санаційний уряд навіть вусом не моргають у справі якогонебудь наладнання польсько-українських взаємин, то центральний ендецький орґан бє з приводу останніх подій на женевському терені у великий дзвін трівоги. При тім подає на розвязку української справи в Польщі свою, вправді стару як світ і нині вже цілком реалізовану санаційним табором, але зате питому колись виключно тільки ендецькій політичній ментальности „рецепту“. Ця рецепта така:

„Ми є противниками трактування українських партій як незалежних „потенцій“, а якими заключається угоду. Така угода, якщо булаб заключена, мусілаб полягати на поважних уступках українським тенденціям, які в своїй суті належать до ворожих державним інтересам Польщі. Угода з українськими партіями є угодою з тенденціями, які находять свій вияв в ярких актах терору і в зневажуванні Польщі на міжнародньому терені. Цього роду угода є на ділі не до подумання і всі її спроби мусять скінчитись повним неповодженням. Не штучної угоди, побудованої на пактах і розмовах, ведених поодинокими політичними партіями, треба для Сх. Галичини. *Там потрібна консеквентна політика державна, оперта на праві і стислій льояльности, що змірялаб до всестороннього скріплення польських сил та звільнення руського населення від галапасуючих на ньому українських партій.* Угода скріплює ті

партії і віддаляє завдяки цьому хвилю правдивої пацифікації Сх. Галичини".

В підкреслених нами словах виложена вся політична програма ендеків в українській справі. Але, чи вона бодай на йоту ріжниться від санаційної програми, так часто викладаної останніми часами на сторінках львівського „Слова Польського" і варшавської „Ґазети Польскої"? Чомуж ендеки здіймають такий галас і бють у давін тріоги? Хіба тому, що прикро їм дивитися, як їхню програму виконують санатори.

II. „Перестерігаємо".

Під таким загадочним заголовком читаємо в органі львівської ендеції „Курєр Поранни" в даті 3. серпня ц. р. статтю, в якій автор старається розбудити сторожкість східньо-галицької ендеції перед „українським замахом на спокій польської суспільности". Між стрічками тієї несамовитої статті можна вичитати заклик до мобілізації ендецьких сил проти українців взагалі. Чому? А ось у Перемишлі якісь, як запевняють поліційні комунікати, карні злочинці напали на почтовий віз. „Курєр Львовскі" катеґорично запевняє, дарма, що застерігається від випереджування вислідів слідства, що спричинниками цього нападу є люди з таємної української військової орґанізації.

„Не треба себе обманювати, — читаємо там — що напад під Перемишлем був звичайним рабунковим нападом. Його доконала безсумніву УВО і тільки дивуватись треба офіціяльним інформаціям, які голословно, випереджуючи слідство, виключають можливість участи УВО".

Занявши таке становище, львівський орґан ендеків пише:

„Звертаємо тільки завчасу увагу як суспільности так і влади, що забійчий виступ під Перемишлем як і інші випадки мають одно підложе і є кермовані одною рукою. Не є розумною методою і не веде до ніякої цілі укривання того факту, хоч би це було вигідне для деяких одноразових фактично-політичних цілей. Польська суспільність у Сх. Галичині, заправлена вже у боротьбі за польські інтереси у тій ділянці (пригадайте собі напади вшехпольських корпорантів на українські установи в 1928 р. (осінню) і минулої осени! — *Ред.)* — хоче нарівні з владою (минулої осени ендеки своїми пацифікаційними засобами випередили польську владу! — *Рд.*) бути все готовою до відперття замахів на його спокій. Власне в інтересі того спокою підіймаємо перестерогу, щоби ми не були заскочені гіршими несподіванками, так, як це було в минулому році".

З наведеного ясно, про що говорить ендецький публіцист. Можемо надіятися нових ендецьких авантюр і напастей на українські установи. Цього видно вимагає ендецьке розуміння державної рації.

Попри те мусимо звернути увагу на ще одну цікаву обставину. „Курєр Львовскі" твердить, що УВО є спричинником низки підпалів, що мали місце в кількох селах у минулому місяці. Стверджуємо, що досі ніякі доходження не виявили причасности УВО в якихнебудь підпалах цього року. І тому дуже дивно, що львівський ендецький орґан робить і з приводу випадкових пожеж виключно селянських господарств, такий шум і галас. Щож-до перемиського випадку, то досі не відомо, хто є його спричинником. Колиж би він направду був ділом УВО, то крім загального осуду цього роду вчинків, ми не маємо що більше казати. Українське громадянство ніякої моральної відповідальности за них ніколи не брало і брати не може.

—o—

Франція та Америка рятують фінанси Анґлії.

У добі загальної економічної кризи трапилася подія великого значіння: держави, яких досі вважали непримиренними суперниками рішилися на крок порозуміння, щоби направити загрожені спільні підстави фінансової політики. Анґлійський державний банк дістав 50 міл. фунт. шт. кредиту від емісійних банків Парижа та Ню-Йорку. Банк Франції та банк Анґлії вже підписали спеціяльну міждержавну умову.

Мета цього порозуміння привернути рівновагу, захитану несподіваним відпливом запасів золота із англійського державного скарбу. Анґлія втратила за один місяць липень 32 міл. фунт. шт., а наслідком цього почала для рятування своїх запасів золота вживати засобів, які не могли лишитися без сумних наслідків для всього світового грошевого ринку. Подібну позичку дала Франція Анґлії в половині минулого століття. Нинішня позичка відіб'ється негайно дуже корисно в усій середній Европі; в першу чергу Німеччина зможе в найближчих 6 місяцях переводити нормально свої фінансові операції. Підмога Франції для Анґлії означає посередньо піддержку анґлійської економічної політики супроти Німеччини.

Дуже замітною ознакою останнього фінансового порозуміння є факт, що воно має характер наскрізь фінансовий і що воно вільне від деяких політичних застережень даних держав.

—o—

Дивовижні записи до школи.

Приймають і відкликають. — Яка ціль усіх труднощів? — Одна характеристична відповідь. — Інспекторська самоволя чи наказ згори? — Потреба оборони.

Записи до львівських загальних шкіл назначено цього року на дні 24., 25. і 26. червня. Уже першого дня зголосилося до школи ім. Шашкевича поважне число родичів з дітьми, а управитель школи приймав їх, згідно зі звичайними правилами. Одначе на другий день покликав шк. інспектор управителя і приказав йому приймати дітей без застережень лише до першої кляси. А до вищих кляс тільки тих, що вже попереднього року до цієї школи ходили. Наслідком того мусів управитель відкликати численні записи з попереднього дня. Між тими були такі діти, що з ріжних причин почали ходити до польських шкіл, а тепер забажали вчитися в своїй школі, інші приходили з приватних шкіл; але через особливі причини (напр. для можливого дальшого впису в ремісничу школу і до цеху) потребували публичної школи. Ще інші ходили вже до прилюдної школи (напр. до дівочої школи вправ) і хотіли тут доповнити свою науку. І всім їм відмовили приняти їх до нашої школи!

Після цього настала між родичами страшна метушня. Ріжні батьки нарікали голосно: „дали нам українську школу, а тепер забороняють віддавати туди наших дітей". Матери вибухали спазматичним плачем не знаючи, що дальше зі своїми дітьми робити. А деякі мліли з розпуки. Учителі намагались успокоїти родичів і радили вносити прохання до шкільної міської ради, але це багато не помагало. Родичі не могли ніяк зрозуміти, чому не хотять приймати їх дітей. А коли і внесли прохання до шкільної ради, то по кількох днях почали надходити звідти відмовні відповіді. Деякі батьки звернулись до польських шкіл з запитом, як там стоять справи і довіда-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. СЕРПНЯ 1931.

ҐРАЦІЯ ДЕЛЕДДА.

Поцілунок горбатенького.

Горбатенький заходив до всіх хат у селі. І, якби хотів, міг би був знати найтаємніші справи родин, що в цих хатах жили. Та він не хотів: чесним був аж до дивацтва. Й саме тому дали йому посаду листоноша не тільки звичайних листів, а й поручених та грошевих. Як-же доводилося розносити листи негайні й телеграми або йти кудись далеко, тоді мав право уживати наколесниці.

Отож на цій наколесниці їдучи греблею наче на вістрю ножа, з горбом, що подобав на третє колесо у возі, він співаючи й посвистуючи мов безжурна синичка, що-денно привозив часопис до двору Бузоніх.

Всеж таки у той день він почував себе незвичайно занепокоєним. Від часу до часу здержував наколесницю начеб хотів зіскочити на землю й приглядався листові, сильно притискаючи його грубим пальцем лівої руки до часописів, які держав у тій-же руці. Був це лист незвичайно делікатний, коперта з золоченими беріжками. Заадресований до панянки Рахилі Бузоні, одинокої дочки богатого поміщика. А над усе: той лист мав запах цупянка троянди ще нерозквітлої, ще загорненої.

Горбатенького переслідувала спокуса: приблизити листа до свого обличчя й таки справді впиватися його запахом. І щоби побороти ту спокусу, він сильно натискає піжники наколесниці й карколомно жене греблею: нічого більше не бачить тільки зелену-зелену похилість греблі, а в глибині тремтіння тополь, що єднається з тремтінням жовтої води в річці.

Алеж не можна отак прямісенько гнати аж до моря: двір стоїть посередині балки. І неначе самовільно, наколесниця звертає, по скісній стежці похилости сховзує праворуч, поринає між два ряди густих тинів — у доріжку й тут зникає як у пащі риби-велитня.

По сильному блеску соняшного світла й гарячі, якої зазнав переїзджаючи греблею, у цій вуличці горбатенький почув холод і тінь ночі. Треба було йти поволі, бо терен був піскуватий і вогкий. Тож ішов спровола й інстинктовно, немов був певний, що ніхто його, а навіть і він сам себе, не підглядає, приблизив листа до свого обличчя. Всі його змисли запалали. Йому здавалося, — що настирливим і дотикальним привидом аж до галюцинацій — бачить чорняву та грубеньку Рахилю: їїж обличчя під нахиленим над нею і розсяяним обличчям того, що написав їй цього листа, розкішно подане взад. Перед його очима промайнули сотні ілюстрованих листівок, із яких вистачало відліпити почтову марку, щоби під нею прочитати подвійно заборонені слова кохання. І, більше як думка, само враження, що він на віки був вигнаний із земного раю, його кров перемінило в отруту.

*

Двір виринав при кінці доріжки. Перед приїздом до двору сховав лист поміж часописи. Потім шаленим гоном через завжди отворені ворота ввігнався на широкий тік, що був перед хатою. Тут, наче в рямцях образу, просто у входових дверях зявилася постать смаглявої та рожевої Рахилі. За її плечами виднів стіл, заставлений великими кошами, де було повно великих, темночервоного коліру, волосатих, із зеленими пупками морель. У глибині були другі двері. Над ними висіла здоровенна винна китиця. З цієї китиці звисали тверді та блискучі, наче сталяктити, жмути винограду.

У господарстві чути було рев биків. І все довкола — від індиків із сріблистими головами й червоними цяцьками до кремезних когутів вогненого коліру, у яких багрові намиста й товсті гребіні бризкали змисловістю — все те тут стверджувало богацтво й достатки.

— Ось часопис — сказав горбатий задержуючись, ставляючи одну ногу з наколесниці на землю.

Без відповіді дівчина простягла руку по часопис.

Горбатий споглядав окружним зором наче птахи. Й це дозволило йому бачити позад себе, не обертаючись. Упевнившись, що нікого нема в хаті, ні на тоці, півголосом сказав:

— І лист теж для вас маю.

Наче від полумії кинулась і почервоніла аж по голі рамена.

— Дай сюди.

Його вагання, що здавалось немов він чогось від неї у заміну жадає, спричинило те, що вона взяла рукою за гаманець із грішми. Цей її рух він спостеріг. І сам почервонів. Зпоміж часописів витягнув листа й майже жбурнув ним їй у лице. І полетів, як вихор.

*

День пізніше і в дальші дні, коли він приносив листи й часопис, вона була людянішою для нього. Виглядала його, виходила йому назустріч. Одного дня аж до доріжки дійшла. Саме цього дня він мав листа, що був подібний до першого й так само, як перший, він заховав його поміж часописи.

— Нема нічого — сказав, задержуючись одною стопою на землі, другою на наколесниці. І своїми зеленими очима, по яких тяглися тонен'кі червоні жилки, дивився дівчині в вічі.

— Неправда — відповіла вона задихуючись. — Ти недобрий. Дай мені листа.

— Дам його вам, тільки під одною умовиною.

— Кажи, якою?

— Ви дасьте мені один поцілунок.

— Ах, ти поганий... збиточнику.

— Ви інакше хотіли назвати мене. Та це байдуже мені.

— Гаразд! Поцілую тебе, але листа хочу мати передтим.

Зіскочив із наколесниці на землю. Перед нею — він був малий, наче малпа.

— Ось і лист, — сказав — беріть. Тільки глядіть, як мене не поцілуєте, то більше вам листа не дістати: вашому батькові даватиму.

Складаючи й до кишені ховаючи листа, вона глянула, чи не проходить хто доріжкою. Ніхто не проходив. Ця доріжка подобала на зелено-деревний коридор; зі своїми цікавими квітами й травою хвилястою здавалося була зроблена нарочито на змовки коханків. Смішно зітхнула, як переможена: „бач, годиться заплатити йому посельниче". Тож схилилась і поцілувала всеж таки

лись, що директори польських шкіл переводять записи самостійно, без ніякого дозволу шкільної ради і відмовляють приняття лише до кляс переповнених, і то дітей, що приходили з інших районів, чи дільниць міста. Подібно переводили вони пробні іспити з дітьми (коли були потрібні) самі, без участи інспекторів. Стало наглядно, що тільки в нашій школі завели від ряду літ якісь вимкові правила, щоби обмежувати вступ до неї.

В цій скруті звернулись ріжні родичі за допомогою до своїх заступників в міській шкільній раді. Ті заступники внесли були ще в травні ц. р. до нового куратора цілий ряд пильних постулятів, але не діждалися сповнення ні одного бажання. Чужий чоловік не знав наших відносин і передав їх референтам, а ті повели діло звичайним способом і кинули їх до актів. Подібно зясовували справу наші шкільні заступники також в справі записів у нашій школі; але минув місяць і не наспіла ніяка відповідь. Твердий розпорядок шкільного інспектора лишився всилі і родичі не знають, що мають зі своїми дітьми дальше робити.

Але цьому ще не кінець. Бо-ж кожне задумане діло має свою ціль. Поважні будівничі нашої школи передбачували швидкий зріст її фреквенції і тому склали такий плян будови, щоби можна було поставити ще одно крило і розділити школу на два окремі заведення, для хлопців і дівчат. Але такому роздвоенню школи були деякі міські кола противні. І від початку пішли ріжні труднощі для нашої молоді, які в польських школах не трапляються. Так заборонено вписувати до неї дітей, що приходили з польських приватних шкіл і позальвівських. Це мало очевидно на ціли спинити фреквенцію молоді і розділ школи на два окремі заведення.

Але і того ще не досить. Перед роком звернув поважний громадянин увагу одного шкільного інспектора, що слід би влекшити українським дітям з інших львівських шкіл перехід в нашу школу ім. Шашкевича. На це відповів п. інспектор цинічно: „Ми не потребуємо тим журитись; в сусідстві тиснуться польські людові школи; коли-ж у вашій школі лишилися деякі вільні кімнати, то переведемо туди деякі польські відділи“. Бодай щиро! Поважні польські горожани міста вважали відповідним дати нашій школі по 55 роках її істнування приличний будинок і заспокоїти тим культурну потребу українського населення, а тут люди, що вже витягають по неї свої пазурі. І повторяється на наших днях давня історична поведінка: „не так володарі як ті підпанки гноблять наш нарід!“

В кожнім разі справа нашої школи стоїть погано, і тому повинно все наше громадянство звернути на неї пильнішу увагу. Родичі ходять безрадні, а наші заступники в міській шкільній раді не всилі зробити, що треба.

Замітна була поведінка шкільних інспекторів в справі принимання до нашої школи позальвівських дітей. Перед роком спинив був магістрат принимання тих дітей в нашу школу; але таки дозволив допускати їх частинно по довершених вписах, коли в поодиноких клясах були вільні місця. В наслідок того з порішенням дальшої долі цих дітей треба було здержатися аж до скінчення вписів. Одначе пп. інспектори, відкидали вже заздалегідь всі внесені позальвівські прохання, не вижидаючи остаточного висліду вписів.

По таких подіях, львівське громадянство не повинно довше мовчати. Ми мусимо доложити всіх заходів, щоби таку самоволю усунути і привернути правильний порядок. Шкільні заступники сповнили вже свій обовязок, хоч не осягнули в кураторії бажаного успіху. Тепер приходить черга на українських членів ради м. Львова і на соймових послів. Справа не дрібна, бо дотикає дуже прикро все населення міста і є зразком явної самоволі підвладних „чинів“. Коли цю справу знехтує шкільна кураторія, мусимо звернутися до вищої влади: до воєводи або й міністерства. Мусимо домагатися, щоби нам признали такі самі права, як польським школам, згідно зі законами конституції. Гадаємо, що коли поставимо справу відповідно, тоді навіть з огляду на постанови міжнароднього трактату зможемо осягнути наше право. Хіба, що доведеться і в таких справах, як виховання малих дітей, звертатися аж до верховного суду ширшого світа.

Один із батьків.

Чехословацький Національний Банк.

(Допис з Праги).

У цьому році Чехословацький Національний Банк закінчив перше пятиліття своєї діяльности. Ця доба невелика. Але Банк досягнув значних успіхів у галузях, що його спеціяльно торкаються. Ці успіхи цікаві й для нас і тому дозволяємо собі поінформувати про них українську громаду. Успіхи, які осягнув Банк після пяти років його існування є особливо яскраві, коли порівняємо два білянси Банку, а саме з рр. 1926 і 1930.

Нижче подаємо їх у міліонах чехословацьких корон:

Актива:	1926	1931
1. Готівка в золоті та сріблі	1074	1545
2. Майно до роспорядимости в чужині	1203	2504
3. Кредитові операції	281	525
4. Публичний борг	4965	3453
5. Справи Банкового уряду в ліквід.	704	323
6. Переходовий рахунок	—	546
7. Ріжні	499	302
Біланс	8726	9198
Пасива:	1926	1931
1. Закладовий капітал	407	405
2. Резервові фонди	—	104
3. Банкові білети в обігу	7147	7824
4. Вклади	933	610
5. Ріжні	239	203
6. Чистий зиск	—	52
Біланс	8726	9198

Колиж ми перейдемо до детайлів діяльности Банку, то побачимо, що державний борг (загальна сума державного боргу) на 1. квітня 1926 р. сягала майже 5670 міліонів Кч. у той час, як у році 1930 вона зменшилася майже на 1900 міліонів Кч.

Щодо грошевого обігу, то Банк протягом пяти років своєї діяльности знижив відсоткову норму офіційного есконту з 6%, на 4%, що треба вважати за значний успіх. Чехословацький Національний Банк займає між 20 емісійними банками у відношенні до відсоткової норми офіційного есконту девяте місце та находиться у ліпшому становищі не тільки по відношенні до СССР (8%) чи до Польщі ($7^1/_2$%), але й також у відношенні до Угорщини ($5^1/_2$%) і навіть до Німеччини.

Курси чехословацької корони протягом цих пяти років рівнялися півн. америк. долярів 2,96 за 100 корон і Кч. 164,25 за один фунт штерлінґів, тобто були дуже близькі „аль парі“. Стійкість чехословацької корони заслугує на підкреслення. У р. 1930 ріжниця між найвищим та найнижчим курсом Кч. досягала 0,7% у Льондоні та 0,3% у Ню Йорку. Так незначна ріжниця підносить Чехословаччину поруч з Італією на перше місце між 12 країнами, відносно яких ми роспоряджаємо дотичними відомостями.

Щодо есконтових операцій з векслями цього Банку, то вони досягли в р. 1930 загальної суми 1918 міліонів Кч. проти 512 міліонів Кч. в р. 1927.

Все те вказує, що Чехословацький Національний Банк підготовив ґрунт для завойовання собі репутації дуже обережної емісійної установи з поступовим, але мужним ходом вперед, щоби стати дуже солідною інституцією для реґуляризації кредитового та грошевого ринку країни.

Проф. С. Бородаєвський.

Другий інтернаціонал і Союз Народів.

На нічному засіданні конґресу соціялістичного інтернаціоналу у Відні принято резолюцію, що домагається ревізії мирових договорів та управильнення справи національних меншин. Опісля делеґат Ґрім (Швайцарія) реферував про світову господарську крізу та безробіття і предложив резолюцію, в якій м. і. каже: „Не легковажучи заслуг Союзу Народів, конґрес мусить ствердити, що всякі спроби Союзу опанувати господарські справи досі завели. Союз Народів у теперішньому виді нездібний сповнити своє завдання. Опанувати цілість господарських питань зможе щойно тоді, коли трудова кляса буде мати в ній запевнене провідне становище. В дискусії над цією резолюцією американський делеґат Гільквіт ствердив, що Зединені Держави мають 10 міліонів безробітних і висловив якнайгірші побоювання на зиму. Німецький делеґат Зендер заявив, що причиною теперішньої крізи в Німеччині є зворот до фашизму.

З життя укр. пласту
на еміґрації.

I.

Союз українських пластунів-еміґрантів. — Пластова вистава. — Табори славянських пластунів.

У житті українського пласту на еміґрації сталися дві визначні події: це остаточне сформування Союзу Українських Пластунів-еміґрантів і участь українських пластунок і пластунів у днях від 28. червня до 3. липня ц. р. у Славянському Джемборі в Празі (офіційна назва — „Табори Славянських Пластунів“), яке було влаштоване з нагоди 20-тиліття істнування чехословацького пласту.

Дня 7. червня 1931. відбувся в Празі II. Загальний Зїзд („Установчий“) Союзу Українських Пластунів-еміґрантів, на якому, як і на попередньому зїзді, взяли участь умандатовані представники українських пластових частин з Праги, Ржевниц, Брна, Парижа, Данціґу та ін. Тимчасова команда С. У. П. Е. подала докладний звіт зі своєї шестимісячної діяльности, з якого було видно, що тимчасова команда виконала всі покла-

свіже та гладеньке личко горбатенького. Та йому було цього замало. Вчіпивсь її силою, наче справжня малпа видрапавсь на неї й не лишив її заки не тільки що поцілував її уста, але ще й своїми мишачими зубами не зачепив її долішню губу.

*

В наступних днях із деяким почуттям недовіря й невиразного ляку він спостеріг, що ті листи більше не прибували. Видно Рахиля повідомила про все, що скоїлось свого залицяльника й він не тільки що перестав писати, а ще либонь проворно приготовляв пімсту. І тому, що вже віддавна листи не приходили, горбатий тепер їхав сторожко, оглядаючись щораз, щоб його хто із кремезною нагайкою у руці не дігнав.

Дівчини він більше не бачив. І це була для нього найважча кара. Знову побачити її на морському тлі дверей, що виходять на луг, і просити вибачення. Просити й просити. Не тому, що він образив її, а тому, що вона мабуть засумована, упокорена. І це почування в горбатенького доходило до божевілля.

За дозволом наймички, яка тепер відбирала почту, він спирав наколесниці до муру й кружляв довкола двора, немов наміряючись щось украсти або віднайти щось загублене. Нічого не бачив. Тільки великі кури, що порпались, веселі качки в тінь морви, що поклалась на вікнах поверха.

Обраховуючи високість морви, він обдумував спосіб, якби то виліати на це дерево і звідтіль заглянути до середини хати. Потім повертав із двору сумний і пригноблений. Бо те, що він надіявсь украсти, було — пробачення. Назавжди втратив супокій серця. І не знайшов би його, якби шукав навіть і по всьому світі.

Одного дня зважився і спитав про панянку Рахилю.

— Хора.

— Що з нею?

— Хто його зна! Дивна хороба, що й лікар не вгадає. Либонь і професора треба буде кликати.

На його палкі домагання вона ясніше оповіла йому про цю дивну хоробу.

— Цю хоробу вона має на устах. На долішній губі зробився їй якийсь боляк. Так, начеб її укусила їдовита муха. Як це є карбонкул — пропала дівчина.

— Колиж це в неї скоїлося?

— Від вівтірка — тоді, як ти приніс був почту.

Відійшов приголомшений. Що там нагайка залицяльника: це був бич самого Бога, що міцно бив по його звироднілому, зіпсутому горбі.

*

Настали дні страждань. Вістки про стан хорої були погані. Приїзджав самоходом і сам професор — усе даремне: їдкий боляк смертельно розширявся і вїдався в тіло.

Горбатий зайшов у церкву. Скорчений у тіні, як демон безформенний, сяючим янголом розчарлений, почав молитися:

— Боже! Ти дав мені вбоге тіло, але душу богату. І все те в один мент я повернув у нівець. Хотів я заховати мою душу в мому тілі, мов оливу чисту з оливки в горбатому дзбанку й передати її тобі ясну, як світло, палку як полумя. Чому ти опустив мене, о, Боже? Чим і що можу я в офіру принести Тобі, щоб моя отрута змиюки щезла з жил моєї невинної жертви?

Похилився аж до землі. Поцілував запилену долівку. Коли піднявся, учув, що врешті найшов коханку, якої Бог на цьому світі йому відмовив.

Того самого вечора розійшлася вістка, що небезпека минула Рахилю. Боляк тріснув. Ніччю горячка впала й на світанку з поганими снами людей, що забули про Бога, зникла.

Радість Рахилі була така, що вибачила навіть навіженому горбатому.

Вранці-ранком, як крик закоханих індиків й рев биків привитали сходяче сонце, крик жаху нарушив велич цієї хвилини.

Рахиля вискочила з ліжка. Отворила вікно. І в той мент, як наймичка кричала: рятуйте!, побачила перед собою труп листоноша, що загорнений у діямантові проміння раннього сонця, колихався на гилі морви. Гойдався, неначе ті зі срібла горбатенькі цяцьки, що то їх носять жінки на нашийних ланцюшках як знак щастя.

З італійського переклав *Мих. Островерх.*

дені на неї завдання. Зїзд приняв до відома статут С. У. П. Е., остаточно складений тимчасовою командою та затверджений Краєвим Урядом у Празі. Зїзд вибрав команду С. У. П. Е. на чолі з комендантом старшим пластуном Д. Козицьким, який перед закриттям зїзду звернувся до членів С. У. П. Е. з закликом до енергійної праці, особливо тепер, у звязку з наближенням Славянського Джемборі, де український пласт мав виступати вперше на міжнародньому форумі.

Цьогож 7. червня відбулося відкриття пластової виставки, улаштованої в звязку з Таборами Славянських Пластунів. На цій виставі, що містилася в одній великій салі праської Ярмаркової Палати, був і український кіоск з ріжними експонатами, які доставив туди, головним чином, наш кіш у Ржевніцах коло Праги (осідок української гімназії). У тому кіоску серед численних експонатів були вишивки, фотографії, портрети визначних наших людей, малюнки, листівки, прекрасний килим з українським пластовим гербом, збірки українських грошей і почтових марок, українська пластова література — періодична й неперіодична та багато іншого. Виставу відкрив староста Союзу Пластунів Ч. С. Р. міністр *д-р Е. Бенеш*, який після відкриття уважно оглядав виставу, зокрема, як подав часопис чехословацьких пластунів „Скаут-Юнак" у святочному числі з дня 25. червня 1931., довго оглядав кіоски старших пластунів, водяних пластунів, українців і Ліги Католицьких Пластунів. Вистава трівала до кінця Славянського Джемборі, тобто майже цілий місяць і користувалася чималим успіхом. Український кіоск виріжнявся серед інших кіосків. Недаром один праський ілюстрований тижневик „Яс", орган чехословацьких соколів, у ч. 25. помістив дві фотографії з відкриття виставки, з яких одна ілюструє піднесення пластового прапору на щоглу перед Ярмарковою Палатою, а друга — український кіоск.

У часі підготовчої праці до участи українського пласту в Таборах Славянських Пластунів відбулося в Ржевніцах посвячення двох пластових прапорів, з якими й виступали наші пластунки та пластуни при всіх урочистостях на Славянському Джемборі.

Вже за де-кілька днів до Славянського Джемборі почали зїздитися до Праги з усіх усюдів пластунки й пластуни. Напередодні приїхали українські пластунки та пластуни з Закарпаття, наші еміґранти з Ржевніц та один старший пластун з Брна. (На жаль, з членів С. У. П. Е., які перебувають поза Чехословаччиною, ніхто не мав змоги приїхати). Всі разом взялися будувати шатра у відповідних таборах.

Всі пластові табори містилися в найбільшому та найкращому праському парку „Стромівка" та на Цісарському острові, який відділений від Стромівки рамєнем Влтави.

Українці розтаборилися ось так:

Пластунки-еміґрантки та з Закарпаття спромоглися натягнути вісім шатер на дощаних, розмальованих на взірець вишивок, підсадах. Крім тих пластунок, які могли поміститися на ніч у цих шатрах, решта ночувала в одній праській школі. У цьому таборі крім українок у трьох шатрах таборували ще мадярки зі Словаччини. До цього табору вела брама, на якій був герб слованських пластунів, портрет пластунки (а не Лесі Українки, як помилково зазначено у ч. 148. „Діла") та великий щит з тризубом і двома українськими прапорцями. По середині цього табору на щоглі маяв чехословацький та український прапори. Шатра українських пластунок у день перетворювалися в кіоски, де були виставлені наші національні одяги, вишивки, портрети наших великих людей (Шевченко, Франко, О. Олесь, Петлюра, Кошиць і ін.), українознавча література ріжними мовами (Історія українського письменства французькою мовою ґр. М. Тишкевича, брошури про Шевченка акад. С. Смаль-Стоцького, „**Handbook of concise informations on Ukrainia**" та ін.), праці пластунок і пластунів (велика мапа України, модель пластового табору та ін.), вироби з хліба пластунів-вязнів (шахи, приладдя до писання, скриньки та ін.), пластова література, декілька альбомів фотографій з пластового життя та багато іншого.

Пластуни з Ржевніц мали змогу поставити одно велике шатро.

Українські пластуни з Закарпаття мали окремий табор, на брамі якого був напис „Український Пласт Підкарпатської Руси". Центральне місце серед шатер цього табору займала гарно збудована гуцульська колиба, у якій було багато гуцульських вишивок і ріжних прегарних виробів (нпр. дві трембіти).

Неділя 28. червня 1931. — перший день Славянського Джемборі. Вранці в 8. год. всі учасники Славянського Джемборі зібралися на вулицях, які сусідують із майданом Миру в Празі XII., щоби звідти вирушити на Ґрад для зложення привіту Чехословацькій Республиці та президентові Т. Ґ. Масарикові, протекторові Союзу Пластунів Ч. С. Р. В 9. год. почався величавий похід у якому взяло участь 15.000 пластунок і пластунів ріжних народностей і з ріжних держав. У поході ішли пластунки та пластуни з Великої Британії та Ірляндії, поляки, югославянки, бельгійці, румуни, литовці та ще інші неславянські гості. Ішли тут також українські пластунки та пластуни з Закарпаття зі своїм блакитно-жовтим прапором, а також наші еміґранти які на переді мали таблицю з написом „Україна", далі ішов комендант С. У. П. Е., а потім у національних одягах хлопець і троє дівчат, які несли великий національний прапор, за ними ішли пластуни та пластунки зі своїми пластовими прапорами. Всіх членів С. У. П. Е. було поверх сто (пластунів поверх 60 і пластунок поверх 40). Пластунки та пластуни з української групи мали всі пристойні однострої (старші пластунки зокрема звертали на себе увагу оригінальними шоломами). Всі учасники Славянського Джемборі мали на грудях стрічки з написом своєї держави. В українців були блакитно-жовті стрічки з написом у еміґрантів „Україна еміґр.", а в закарпатців — „Ужгород", „Мукачево" чи якесь інше закарпатське місто. Своїм гарним, бадьорим виглядом українська ґрупа справляла на праське громадянство приємне враження. Похід ішов головними праськими вулицями, на яких заздалегідь був припинений всякий рух, так, що вулиці були вільні від трамваїв і авт. Здовж походу по обох боках стояло праське громадянство, яке ріжними окликами витало пластунів. Українській ґрупі всю дорогу кричали: „Ать жіє Україна!", „Ать жіє самостатна Україна!", „Наздар Українці!", „Здар Україне!" та ін., на що українці відповідали „слава" або „сильно, красно, обережно, бистро". Так похід дійшов аж до Ґраду. Величезне третє подвіря Ґраду заповнили тисячі пластової молоді. На бальконі старої королівської палати вийшов президент Т. Ґ. Масарик в оточенні чехословацької пластової старшини, представників чужоземного пласту, деяких міністрів і чужоземних послів. Пластуни ріжними мовами гукали славу Чехословацькій Республиці та її президентові. З бальконy до всього збору сильним голосом промовив президент Т. Ґ. Масарик, який м. ін. сказав: „...Цілком приймаю вашу програму національности і людяности. Людяність, людство не є абстракція. Нема людства без народів, нема його понад народами, людство є живою і буде живою організацією всіх народів і держав, а тому чинна любов до свого народу є запорукою людяности..." Ця урочистість була закінчена гимнами (чехословацьким пластовим і державним), після чого всі повернулися до своїх таборів.

С. Стецько.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. СЕРПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЕМ ЛІТЕРАТУРИ.

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА І ПРИВАТНИЙ СМАК.

Оцінка літературних творів звязана якнайтісніше із поняттям „вартости". Проблема вартости притаєна на дні кожного т. зв. наївного світогляду, що не журиться аналізою своїх понять і вона стає центральним питанням фільософічних теорій і систем. „Що є найзагальнішою, найглибшою, першою або останньою мірою ідей і вчинків людини?" — ось питання довкола якого йде вікова боротьба світоглядів, теорій, систем, релігій і несвідомих змагань ріжних народів і культур.

Здавалось би, що для такого вузького, майже спеціяльного питання, як оцінка літературних творів, не треба сягати аж до царини фільософії. Та вже при першій спробі виправдання нашого особистого смаку, коли ми вдоволені своєю щоденною лектурою: популярною історичною повістю або Шерльоком Гольмсом, які воліємо від Шекспіра та Ґетого, мусимо бодай мимохіть зачіпити за питання про субєктивну та обєктивну міру вартости. Навіть тоді, коли в повною свідомістю признаємо, що є безсмертні себто довговічні твори для нас недоступні з такої самої причини як музика Ваґнера та Бетовена для людини без слуху та музичної освіти, признаємо істнування якоїсь вищої вартости поза нашим особистим смаком, який лишається для нас єдиним пробним каменем літератури для особистого вжитку.

Схолястична дискусія про обєктивність і субєктивність осудів при оцінці творів мистецтва тягнеться безконечно тільки тоді, коли її аранжери шукають такого непохибного знаряддя для оцінки твору, щоби інтеліґенція та смак одиниці, яка переводить ту оцінку, не грала ніякої ролі. Коли вибираємо собі матерію на одяг, не мусимо вірити, що розуміємося на родах матерій та їх якостях якнайкраще, краще від тих, що їх виробляють, установляють їх ціну та продають. Коли вдоволяємося власним вибором і здебільша платимо ціну, зовсім незалежно від того, в якому відношенні стоїть вона до дійсної вартости купленого одягу то робимо це в першій мірі тому, що маємо приємність задоволяняти особистий смак, хоча би самим процесом самостійного вибору. Навіть якби ми мали змогу покористуватися радою знавця, який уміє відріжняти якість матерій на підставі матеріялу та способу їх вибору, хто зна, чи ми пішли би за його радою, якби колір матерії не припав нам до вподоби.

Сам факт, що якісь твори перетрівали століття або що знавці ріжних літератур уважають їх архитворами не є ніяким арґументом для профана, який не всилі найти в данім творі стверджених прикмет, отже й не всилі зазнавати насолоди, яку має при лектурі інших книжок, доступних для його інтеліґенції та смаку.

Одним із найбільших непорозумінь літератури є намагання деяких критиків найти в її проявах такі прикмети та такі арґументи, якими можна би промовити до смаку та до інтеліґенції не тільки вибагливих аматорів та освічених дилетантів, але й пересічної маси читачів незацікавлених літературою більш як мистецькою вартістю богомазів розвішаних по стінах їхніх хат або більш як фільософічними мотивами, чому вони при виборах голосували за монархістами, демократами чи соціялістами.

Нема й не буде ніколи спільних основ оцінки для одиниць, що присвятили все своє життя студіям над якоюсь спеціяльною ділянкою і для загалу, неознайомленого із самим предметом цих студій Із того факту, що література стала нині загальнодоступним предметом споживання не виходить нічого більш як те, що кожний із нас може щодня користуватися трамваєм, а мати про електрику погляди, які не дали би йому змоги здати іспиту до IV. кляси гімназії.

Не тільки література, але й її критика це окремий світ проблем, наче велика фабрика або лябораторія, проблем дуже складних, переплутаних, призбираних роздумуваннями спеціялістів-дослідників, доступних тільки для тих, що знають як небезпечно приступати до найзвичайніших її предметів, простих наче скринька, повязаних зі собою, на перший погляд, такими простими для всіх доступними засобами як дроти або мотузки.

Хто перейшов один курс фільософії знає, що всі найпростіші життеві явища переміняються в питайні знаки з менту, коли починаємо над ними роздумувати. Література та її прояви, методи її оцінки та загальноприняті її цінності є самозрозумілими правдами так довго, як довго вона не зустрілася з проблемами фільософії. Олімпійська ясність панує досі на нашім літературнім Олімпі тільки тому, що між т. зв. наївним світоглядом, що родиться з кількох ґрамів здорового розуму та кількох кальорій патріотичної температури і світоглядом критичним не істнувала досі майже ніяка ріжниця. Погляди знавців літератури могли бути висловлені навіть профанами; профани могли без труднощів ставати до дискусії зі знавцями і заганяти їх у кут арґументом, що — погляди широкого громадянства на їхньому боці.

Атмосфера була така, якби проти вченого історика або соціольоґа став посол і заявляв, що найкращим доказом переваги монархії над іншою формою ладу є скількість голосів відданих масою виборців за королем, якого він є ідейним представником.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Після повороту.

Місяць свободи, неробства і чистого повітря минув. Я знову при столику, з пером у руці і з шумом у голові. Нині рано (пчихнувши!) прочитав уже кільканацять ґазет, стиснув кількадесять рук і роздав кількасот усміхів.

Кожний, хто стріне мене ставить одно і те саме питання:

— Ну, як там?

— Не дуже. Дощів за багато.

— А на загал?

— Нічого.

Він всміхається, я всміхаюся, хвилинку постоїмо і розходимось.

Лірше знайомі хочуть довідатись чогось ближчого:

— Як з товариством?

— Приємне. Був один прокуратор, два учителі, адвокат, ветеринар...

— Не роби з мене варята, я не про те.

— Не розумію...

— Ов, бачу, відпустка зле впливає на мозок.

— Ясна річ — відповідаю, відпустка є на те, щоби трохи здуріти.

— Але не так, щоби не розуміти питання. Я питаю за товариство, а ти мені про мужчин. Було якесь жіноцтво?

— Було, але я був на відпустці.

— Власне-власне.

— Власне, що ні. Я на відпустці цікавлюся зовсім не тим, чим цікавлюся у Львові.

— Власне-власне. Тиж у Львові живеш як пустельник.

Він всміхається, я всміхаюся, він жде на відповідь, я нічого не говорю і розходимось.

Такі розмови ставлять мене в прикре положення, а моїх знайомих розчаровують. Щоби більше не повторялися, заявляю всім загалом і кожному зокрема:

1) Я не цікавився ніякими жінками.

2) Ті, якими я цікавився, не цікавилися мною.

3) Тим, які цікавилися мною, я дав слово, що нікому про це не скажу.

З цього видно як з Прута, що мої відпусткові спомини не будуть мати того, чого люди по них сподівалися.

Брідж, купіль, прогулька, ватра — це все подам до загального відома. Про решту, далебі, не можу. Слово чести — велика річ!

Галактіон Чіпка.

Свято на Мак'вці.

У неділю, 2. серпня ц. р. відбулося традиційне свято на гробах Січових Стрільців, поляглих у боях на Маківці. Свято мало характер церковно-релігійний, світської маніфестації, чи промови не було ніякої. о. Галькевич з Головецька в асисті 2-ох священиків відправив співану Службу Божу перед великим престолом, прикрашеним терновим вінком, зеленю та цвітами. На хресті поміщено тризуб, зроблений зі жовтих, полевих цвітів... Підчас Служби Божої мав проповідь о. Червінський, а опісля о. Карпінський. Співав гарно хор з Конюхова і з Дуліб. Народу було понад 4 тисячі. Інтеліґенція не взяла в святі такої масової участи як попередніми роками. Відстрашив дощ, що ляв без перерви через кілька днів перед святом. За те у сам день свята випогодилося. Показалося сонце і вичарувало в цілій величі лагідну красу тухлянських гір, покритих тут і там смерековими лісами. Тисячі бойків і бойкинь, у мальовничих народніх строях окружило у ближчих і дальших відступах могили героїв. Дуже це була гарна і своєрідна картина. Її подивляв у захопленні один інжінер-голяндець, що припадково прибув теж на свято. Після Служби Божої відправлено панахиду, до котрої стануло 7-ох священиків. Залунали опісля стрілецькі пісні і десь добре після год. 2-ої свято покінчилося. Поліція не робила ніяких перешкод, кількох постеруйкових, у повному узброєнні крутилося поміж вірними, а двох сиділо й записувало промови священиків... Гроби були гарно впорядковані і прибрані цвітами.

З укр. життя в Берліні.

В цьому академічному році Українське Академічне Товариство при Українському Науковому Інституті у Берліні влаштувало слідуючі реферати: В. Стахів — Розвій української національної думки; М. Демкович-Добрянський — Поняття нації; А. Машків — Суть модерного малярства; інж. Петрівський — З побуту в Радянському Союзі; д-р Б. Крупницький — Нова теорія феодалізму; д-р О. Кандиба — Українська мальована кераміка неолітичної доби; М. Гоцій — Українські невільники в Італії в XIV—XV вв.

В лютому ц. р. Товариство уладило два дискусійні вечорі з приводу статті д-ра М. Кордуби: Найважніший момент в українській історії України.

В січні ц. р. відбулася Академія з нагоди 30-літнього ювилею проф. д-ра З. Кузелі. Дня 1. травня вшановано 70-ліття смерти Тараса Шевченка святочною Академією з такими рефератами: проф. Д. Дорошенко — Нові досліди над Шевченком; проф. д-р В. Залозецький — Шевченко як маляр і д-р Д. Олянчин — З тогочасних звісток в чужинецькій пресі про Шевченка.

Крім того відбулися дві екскурсії до палати німецьких цісарів і до Шарльотенбурґського замку.

АРҐЕНТИНА ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

З Буенос Айрес повідомляють, що відділ поліції окружив будинок радянського торговельного представництва й арештував всіх службовців числом 160 осіб. Між арештованими було кільканацять жінок. Причиною арештування була комуністична пропаґанда. Ревізія, переведена в радянському будинку, виявила, що представництво займається кольпортажю комуністичних відозв і т. п. У відповідь на це арештування радянський уряд велів арештувати всіх арґентинців, що живуть у Радянщині, як заклад-ників.

ОСТАННІ ВІСТИ

Б. ПОС. ПАЛІЇВ ВИЙДЕ НА ВОЛЮ.

Зачувати, що в найближчих днях вийде на волю і бувш. посол Паліїв. На днях мають ухвалити рішення про звільнення його за кавцією.

ВИБОРЧІ ПРОТЕСТИ ПЕРЕД НАЙВИЩИМ СУДОМ.

Виборчі протести проти виборів до сойму і сенату будуть розглядані в Найвищому Суді в повакаційному часі щойно в жовтні і листопаді ц. р. Дня 5. жовтня суд буде розглядати протести проти вислідів соймових виборів в окрузі 48 (Перемишль — Добромиль — Сянік — Березів — Кросно). Дня 12. жовтня три протести з округи 51 (Львів повіт — Жовква — Сокаль — Рава Руська — Яворів — Чесанів). Дня 19. жовтня один протест з округи 28 (Красностав — Грубешів — Янів). Дня 2. листопада протести з поморського воєвідства. Дня 9-го листопада чотири протести проти сенатських виборів з львівської округи. У всіх запротестованих округах дістали мандити 44 посли і 12 сенаторів.

ПІСЛЯ НАПАДУ НА ПОЧТ. АМБУЛЯНС.

Похорон поліцая Гібчинського. — Арештування.

У понеділок відбувся у Перемишлі похорон поліцая Гібчинського, який згинув підчас нападу на почтовий амбулянс. Труну несли пов. командант поліції Моріц, поручник військової жандармерії Півніцький, референдар староства Стронський, командант постерунку поліції з Добромиля Джевінський. За труною йшли заступник воєвідського команданта поліції зі Львова Абчинський, старости Міхаловський, Касаля, Веронський, команданти постерунків поліції з околиці, нач. прокуратор Прохаска, віцепрезидент суду Бальдіні, заступник дир. почт. уряду в Перемишлі Зальц, представники військ. жандармерії та прикордонної сторожі, віцебурмістр Бистшицький та почесна чета. Над могилою прощав покійного о. Вонсік, а підінсп. Абчинський виголосив таку промову: „

„Коли в мин. році смерть бл. п. Молецького була початком ворожої акції проти польської держави на терені Сх. Галичини, а теперішня смерть бл. п. Гібчинського малаб бути повторенням акції з мин. року, то хай вони пригадають собі цю тверду руку, яка мин. року з конечности була покаранням, хай знають, що рука є все готова до оборони землі, а кожня більша капля польської крови скріплює її польськість. Хай знають ті там у Берліні, які висилають сліпих виконавців нападів і бестіяльських душогубств, щоо ряди польської поліції складаються з тисячів самих Молецьких і Гібчинських усе готових стояти на сторожі напроти смерти в обороні ладу та безпеки держави, а польський нарід має таких синів іще міліони. Польський нарід смертю кількох найліпших синів не позволить ослабити себе тут на тій безперечно польській землі. Бл. п. Гібчинський за хвилю спічне на віки у своїй рідній землі. Хайжеж йому ця слушність справи, в обороні якої поляг на вічний спочинок, а ця рідна земля хай буде легка йому".

Польські джерела твердять, будьто би слідство виявило, що напад біля Бірчі виконали члени ОУН. Три арештовані відмовляються зізнати щонебудь. Один із арештованих сказав лише буцімто аґентам, які переслухували його: „Я не стріляв, прошу пана" та пояснив, що стинав гилля для заслони зпоза якої його товариші стріляли до поліцая Гібчинського та візника Секили.

Поліція арештувала досі ок. 40 осіб споміж місцевої та провінціональної інтелігенції, м. ін. й одну жінку.

Польські джерела твердять, що і напад на Людовий Банк у Бориславі виконала ОУН.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ПОЧАВ УРЯДУВАННЯ.

3. серпня вернувся із Сулеівка у Варшаву марш. Пілсудський та почав урядування в міністерстві військових справ. Відбудуться наради поодиноких мін-ств із марш. Пілсудським.

ВЕЛИКА КРАДІЖ У ГОЛ. ПОЧТІ В ВАРШАВІ.

3. серпня з магазину головного почтового уряду в Варшаві вкрали почт. марок приблизно на 300.000 зол.

ПІДПАЛИЛИ СТОДОЛУ ОО. ВАСИЛІЯН.

Невідомі люди підпалили стодолу зі сіном оо. Василіян у Лаврові (пов. Старий Самбір). Шкоди є на 2.000 зол. Поліція веде слідство.

АРЕШТУВАННЯ ВИКОНАВЦІВ НАПАДУ НА ПОЧТАРЯ.

Поліція з Ніска арештувала вже виконавців нападу на почтаря з Тисниці Масляка, які в нього забрали 4.500 зол., призначених для виплати платень державним службовикам. Арештовані: 26-літній Ян Пижа з Яцкович і Стан. Лопацінський з Тисниці. Їх відставили до Ніска.

НОВИНКИ

— **Дентист Яків Насс, Львів, вул. Сикстуська 17/II повернув і приймає як давніше.**
139 1—3

— **Дня 9. серпня 1931 р.** в год. 10. рано відбудеться посвячення „Народнього Дому" Читальні Просвіти у Ворохті, на яке запрошується все свідоме українське громадянство. — **Виділ.** 137 1—2

— **Кураторія львівської шкільної округи** розпорядком з дня 12. липня 1931 р. ч. II—15916/30 признала приватні дівочі ґімназійні курси „Рідної Школи" у Львові, вул. Театинська ч. 10, приватною ґімназією гуманістичного типу, надаючи цій ґімназії назву: Приватна дівоча ґімназія У. П. Т. Рідної Школи у Львові і уділюючи заразом Товариству концесії на ведення тоїж ґімназії. Тимсамим розпорядком затвердила Кураторія емер. ґімназійного професора Омеляна Терлецького на становищі управителя згаданої ґімназії. Інтересованим подається до відома, що ця ґімназія числить пять кляс, себто від 4-ої до 8-ої і що до четвертої кляси можуть бути приняті учениці, які скінчили сему клясу народньої школи, або підготовлялися до вступного іспиту приватно. В справі переходу до якоїнебудь вищої кляси з іншого заведення або здавання вступних іспитів до кляс IV—VIII. по вакаціях уділить ближчих інформацій управа ґімназії.

—**Ограбили вчительку.** На Стефанію Кордаковську вчительку, що верталася з Галича до Колодіїва, напало двох замаскованих людей та забрали в неї гроші з платні, більше ніж 400 зол. і валізку з вартісними річами й документами.

— **Жертва редукції.** У Львові при вул. Рицерській 21. робітник Фр. Ковальський після суперечки постріляв свою жінку, а опісля поранив себе. Обоїх забрали у шпиталь. Кажуть, що причиною було те, що Кавальського зредукували.

— **Ще в справі філії гр.-кат. Малої Семинарії в Рогатині.** Наш рогатинський кореспондент повідомляє, що його інформації, поміщені в 131 ч. „Діла" (з дня 16. червня ц. р.) в статті „Архіепархіяльна ґімназія в Рогатині", будьто би філія гр.-кат. Малої Семинарії в Рогатині мала в шк. році 1931/32 бути ведена під фірмою „Архіепархіяльної ґімназії", є покищо передчасні і що в шк. році 1931/32 буде дальше в Рогатині лише філія гр.-кат. Малої Семинарії.

— **Пожежа.** В Спасі (пов. Самбір) на лісничівці згорів стіжок сіна. Вогонь перекинувся на стіжок сіна власника того села. Польські часописи підсувають думку, що тут невиключений політичний підклад.

— **Унiятська парохія у Варшаві.** Парох гр.-кат. церкви Успенія у Варшаві о. ігумен Решетило перенесений на парохію в Лемківщині. Управу парохії обняв покищо уніятський місіонар о. Евген Ружицький, що недавно перейшов з православія на унію.

— **Обкрадають церкви.** В Коломийщині злодії вломилися за одну ніч аж до чотирьох церков. І так в останківській церкві перешукали всі сховки, в Голодах забрали скарбонку з грішми невідомої покищо скількости, в в Раківчику забрали 60 зол., а в церкві в Камінках Малих забрали всі гроші зі скарбони.

— **Пожежа тартаку.** В Підбужі, пов. Дрогобич, згорів тартак фірми Голулі. Значна часть будинків стала жертвою вогню. Шкода сягає 20.000 зол.

— Страйк в Пацикові. Робітники деревної фірми в Пацикові, пов. Долина, розпочали т. зв. італійський страйк, обнижуючи на 50 проц. видатність своєї праці. Причиною страйку було, що фірма залягає з виплатою зарібків за місяці червень і липень. У відповідь на проголошення страйку фірма відповіла виповідженням праці всім робітникам числом 150.

— Україніка. В англійськім часописі „Бірмінґгем Пост" були поміщені в днях 30. червня, 2-го і 6-го липня ц. р. три довші статті про події з минулої осени, де дуже точно освітлено тепе- вішні політичні відносини в Польщі в українській справі.

— Зловживання в „Орбісі". Наслідком викриття великих зловживань у лодзькому відділі „Орбісу" арештовано управителя фірми Шірмера, сина львівського пекаря і зятя бувшого президента Наймана. Шірмер зложив був кавцію 30.000 зол., яку вжиють тепер на покриття втрат. З приводу цих зловживань переведено домові ревізії у батька Шірмера і б. президента Наймана. Зачувати, що фірма „Орбіс", яка продає залізничі білети в місті, буде звинена, бо зловживання її службовців повторюються занадто часто.

— Спадок збіжевих цін припинений. З варшавської збіжевої біржі повідомляють, що спадок цін збіжжа, який зазначився в останньому часі, припинено в дні 31. липня. Наслідком того рільничо-торговельні кола не надіються дальшої знижки збіжевих цін.

— Про криваву подію в Пряшеві, де божевільний гр.-кат. священик Кендровський убив пралата-крилошанина Коротнокія, пишуть місцеві часописи: Кендровський, 40-літна людина, був перед кількома роками виключений з гр.-кат. церкви з причини неморального поведення. В день убивства він купив у Кошицях ніж, поїхав до Пряшева і в брамі епископської резиденції ждав на криля. Коротнокія, що йшов на вечірню. Коли Коротнокій станув у брамі, Кендровський вбив йому ніж у груди і втік. Коротнокій зробив ще кілька кроків по коридорі резиденції, а врешті впав. До нього поспішив священик Войтович, що був недалеко, опісля сам епископ, Павло Гойдич, але Коротнокій за кілька хвилин умер. Поліція швидко найшла злочинця на головній вулиці міста й арештувала. Кендровський на поліції давав дивні відповіди, говорив, що сповнив Божу волю і взагалі виглядав на божевільну людину, тому його відставили до заведення для божевільних.

— Про страшну нужду селян на Закарпатті повідомляють зі села Буковцьова: Підчас війни не було такої біди, як тепер. Люди зачинають забувати, що таке хліб. По кілька місяців вже нема й вівсяного ощипка. Варять всякий бурян і тим животіють. Від такої їди, розуміється, хорують і вмирають. Перед кількома тижнями вибралося 80 осіб, мущин і жінок, на жнива до богатших селян коло Ужгороду. Ходили три дні, шукаючи роботи і не находили. Половина вернулася з нічим до дому, а друга половина таки наиялась за 16—17 часть, жала по 5—6 днів і пятьох заробило один метер зерна. Поділилися тим зерном і несли 80 км. пішки до дому. На залізницю не мали грошей. Коли вернули, три особи захоріли з голоду і перемучення.

— Градова буря перейшла над горлицьким повітом і знищила на половину землеплоди в городах та на полях.

— Клопіт з вкраденою касою мали чесні громадяни Антін Недільський і Мих. Небарт, що добилися в ночі до громадського уряду. Не могучи на місци дати собі ради з касою, забрали її з грішми до ліса. Однак і тут не вміли її отворити і так довго з нею поралися, аж зловила їх поліція разом з касою.

— Пробив на смерть жінку. Максим Павлик, богатий господар у Таустому, пов. Заліщики, оженився вдруге зі 40-літньою вдовою Марією що мала сина з першого подружа. Однак не жив з нею добре, бо мав ще любовницю, наслідком чого в хаті були вічні свари. Після одної такої сварки вигнав жінку з дому. Не маючи з чого жити, Марія заскаржила чоловіка до суду, який присудив, що Павлик має давати жінці 60 зол. місячно на удержання. Чуючись покривдженим, тим більше, що продав на процес два морги поля, рішив убити жінку. Дня 27. липня ц. р. пішов у поле, де працювала Марія, і ножем пробив її на смерть. Його арештували.

— Розстріл китайського Сталіна. В Шангаю розстріляли ґенерального секретаря китайської комуністичної партії Чанфуа, відомого під назвою „китайський Сталін". Чанфуа укривався на території французької місії в Шангаю. Три комуністи повідомили про місце його тайного побуту французьку поліцію, яка видала його китайській владі. Чанфуа розстріляли до 24 годин. На протязі кількох днів невідомі люди вбили трьох комуністів, що його видали.

— Важне для Вп. старшин резерви. Фірма Віттельс, Львів, вул. Рутовського 7. повідомляє, що улаштувала у власній управі. спільно з визначною фаховою кравецькою силою, — заведення для мундурування старшин П. В. та виконує на міру вибагливі старшинські вбрання з першорядних матеріялів бельських фабрик, беручи повну гарантію за зразкове, солідне та точне виконання. Продовж 14 днів рішила фірма **Віттельс, Львів Рутовського 7.** виконати старшинський мундур для реклями за ціну 200·— золотих.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 3. VIII. 1931 р. масло експортове і десерове пріма 3·50 зол., літра молока 22—24 сот., літра сметани 1·20 зол., копа яєць 3·80—4·00 зол.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Всі міські театри (Великий, Ріжнородностей і Малий) — нечинні.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукові фільми: „Поваляна леді" (Корінна Ґріфіт) і додатки.

КАСІНО: Звук. фільма „Пісня життя" та додатки.

КОЛЬОСЕЙ: „Трьох приятелів" та „Весільний марш".

ЛЕВ: Звукова комедія: „Паняйта фірми Кон" та додатки.

МАРУСЕНЬКА: Звукові фільми: „Поворот" та „Мовчазний ворог".

ОАЗА: Звукові фільми: „Забудеш про мене" та „Божевільний князь".

ПАЛЯС: Звукова фільма „Рай для жінок" (Діта Парльо).

ПАН: Звукові фільми „Помилка батька" (Ґрета Ґарбо) та „Дика орхідеа".

ПАСАЖ: „Люди і бестії" та звукові додатки.

ХИМЕРА: „В ніч після зради" (Ліа де Путті).

СТИЛЕВЕ: З приводу реконструкції кіно нечинне.

УПХА: „У державі зеленого смока" (Л. Чаней та „Вибух у порохівні".

Програма радіо.

Вівторок 4 серпня 1931.

Ґамбурґ (372,2) 16·15 Музика Шопена і Ліста. **Берлін** (419) 18·45 Ганс Крігер: Взаїмна залежність села і міста. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Концерт радіоорхестри 22·15 Камеральна музика. **Прага** (486,2) 19·35 Скрипковий речитааль. 21·00 Концерт оперової музики. **Мілано** (500,8) 21·00 Симфонічний концерт. **Мінхен** (532,9) 18·50 Д-р Утіц: Чоловік і його характер. **Будапешт** (550,5) 20·00 Оперетова музика. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт. **Калюнборг** (1153,8) 20·00 Скандинавська смичкова музика.

Середа, 5. серпня 1931.

Братислава (278,8) 14·30 Концерт радіоорхестри. **Бреслав** (325) 19·10 „Фаворіта", опера Доніцетія. **Штрасбурґ** (345,2) 20·45 Симфонічний концерт. **Штутґарт** (360,1) 19·45 „Cavaleria rusticana", опера Масканія. **Букарешт** (394,2) 18·00 Концерт радіоорхестри. 21·00 Скрипкове сольо. 21·45 Фортепяновий концерт. 16·40 Ешбах: Життєві питання сучасного покоління. 20·00 Вечір танку. **Стокгольм** (435,4) 19·45 Два фортепяни. **Рим** (441,2) 21·00 „Фавст", опера Ґуно. **Прага** (486,2) 21·00 Камеральна музика. **Відень** (516,4) 12·40 Легкий концерт капелі Вінтерніц. 17·10 Музика Бетовена. 19·30 „Весілля Фіґара", опера Моцарта. **Будапешт** (550,5) 12·05 Циганська музика. 17·30 Джезбенд. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт. **Москва** (1481) 20·30 Відчит.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок 4. серпня 1931.

Львів. (380,7) 11.58 Астрономічний час з Варшави. 12.10 Концерт з грам. плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·25 Про церковну архітектуру, проф. Махнєвич. 15·45, Летунські вісти. 16·30 Авдиція для наймолодших. 16·50 Останні вісти Гамсуна, вигол. Т. Лопалевський. 17·35 Охорона звірят, ловецтво, рибальство і туристика, проф. Ґотоль. 18·00 Концерт з Варшави. 19·00 Всячина. 19·20 „Чарівні дні", фейлетон п. Завадзької. 19·55—20·10 Комунікати. 20·15 Популярний концерт із Швайцарської Долини. 22·00 „Спека", фейлетон. 22·15 Комунікати. 22·30 „Склеп з плитами", весела музична авдиція В. Будзинського 23·00—24·00 Музика легка і танкова.

Середа, 5. серпня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астрономічний час з Варшави. 12·10 Концерт з грам. плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·10, 16·30, 17·25 Музика з грам. плит. 15·25 „Пригоди верховинців у Парижі", кс. Матай 16·00 Програма для дітей. 16·50 Радіо серед учительства, відч. Пйотровського. 17·10 Світ інтересів і журби сучасного покоління, відч. Валевського. 17·35 Наші королівські раби, відч. проф. Вацека. 18·00 Легка музика з Варшави. 19·00 Всячина. 19·20 Арії та пісні. 19·40 Рільничі відомости. 19·55—20·10 Комунікати з Варшави. 18·15 Концерт солістів. 21·00 Літературна четвертьгодина. 21·15 Концерт з Варшави. 22·00—22·25 Комунікати. 22·30—24·00 Легка і танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

ТАТАРІВ.
4 VIII. „Паяцик".
5. VIII. „Гарна Олена".
6. VIII. „Життя Парижа". 1873

Українське военно-історичне Товариство. Управа Українського Военно-Історичного Товариства подає до відома членів Товариства, що дня 14. серпня ц. р. в годині 10. ранку в Українській Станиці при м. Каліші відбудуться річні загальні збори Товариства з таким денним порядком: 1) Відкриття зборів. 2) Вибір президії зборів. 3) Звіт з діяльности управи Т-ва. 4) Звіт скарбника. 5) Дебати по звітах. 6) План діяльности Т-ва. 7) Статутові справи. 8) Вибори Управи Т-ва і Ревізійної Комісії. 9) Вільні внески. — У випадку браку кворуму, в годині 12 тогож дня збори відбудуться при всякій кількости прибувших членів Т-ва. При цьому управа Товариства попереджує членів, що на підставі § 14. статуту Українського Военно-Історичного Товариства, ті члени, що не сплатили вкладок на протязі останніх 6 місяців, підлягають виключенню зі складу Т-ва, отже і не мають права участи в зборах. — **М. Юнаків**, голова Т-ва, ґенерального штабу, ґен. полковник. **В. Змієнко**, заступник голови Т-ва, ґенерального штабу, ґенерал-хорунжий. **С. Скрипка**, скарбник, підполковник. **М. Садовський**, секретар, полковник.

Бурса ім. о. А. Качали в Тернополі відновляє свою діяльність у шк. р. 1931/32 і приймає учнів середніх шкіл за місячною оплатою 38 зол. — Прохання вносити на руки Управи Бурси (вул. Качали ч. 13) до дня 25. серпня 1931 р. 136 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5.** 130

ОКАЗІЯ. Площа до продажі при урегульованій вулиці тільки для українців. — Відомість і оглядини плянів від 4—6 вул. Крива 2. Агенція — Чорний. 138 1—2

КАМЕНИЦЯ нова, вільна від податків і переносної такси. Ціна 8·500 дол., довг 25.000 зол., себто вклад 5·700 дол. — Відомість: Бюро, Крива 2, коло Гіпотечного Банку — Чорний. 138 1—2

БУДІВЕЛЬНІ ПАРЦЕЛІ в столітнім парку і овочевих городах, у віддалі 5 хвилин пішки від центру міста, в окруженні кільканадцяти моргів сусідних городів, при знаменито урядженних вулицях — можна купити. Система бльокова і вілева. — Відомість і необовязуючі оглядини під: Ян Роман, 50 Пекарська, Львів. 135 1—?

ФАБРИКА ЕЛЕКТРИЧНИХ ЛЯМП і металевих виробів „GALWANJA", Жулінського 11 а. — Тел. 20-54. — Ціни фабричні. 30 11—?

ОКАЗІЯ. Нова каменица, комфорт, 12 літ вільна від податків, чистий зиск 18 проц. від вкладу 4.000 ам. дол. 15 хвилин від пл. Марійської. — Відомість з чемности: Львів, вул. Валова ч. 5. Склеп п. Павловського. 101 5—10

МУЗИКАЛІЯ. „ТАНОК ЛЮБЧИКА" на фортепян Безкоровайного, — в продажі 1 зол. 107 4—5

ПОТРЕБУЮ рутинованого конципієнта — Д-р Осип Коґут, Богородчани. 126 3—5

ГІМНАЗ. ПРОФЕСОР у Станиславові прийме на станцію учнів. — Ближчі інформації подасть інж. Стисловський, Станиславів 3 Мая, ч 40/II. 127 3—3

ПОШУКУЮ соняшної, фронтової, неумебльованої кімнати з окремим входом при українській родині від 15/9. — Зголошення з умовами до Адміністрації „Діла" до 15/8 під „Солідний". 131 2—2

АДВОК. КАНДИДАТ з 4-літ. адвокат. практикою при пов. суді шукає з 1/9 ц. р. місця в адвоката — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Я. О.". 83 5—10

Др- КОВШЕВИЧ, адвокат у Богородчанах, пошукує рутинованого конципієнта, що міг би самостійно вести канцелярію. — Посаду можна обняти зараз, евентуально з днем 1-го вересня 1931 р. 116 3—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

ЛІЖКА **мосяжні** і залізні діточі ліжочка, сітки і матераци, польові ліжочка ріжної системи у великім виборі та по найдешевших цінах поручає за готівку і на сплати

Магазин Меблів
СТАЯЛЬ і С-ка
Львів, Казимирівська 28
Тел. 64—13.

106 2—5

КІНО ч. 15—16 за серпень приносить найновіщі вісти з фільмового світа а крім цього подає уновини скінчення кінооператорського курсу у Львові.

АДРЕСА: „Кіно", Львів, вул. Бляхарська ч. 8. 2—3